

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/2881-1
Saksbehandler Vegard Vige

Utvalg	Møtedato
Helse- og omsorgsutvalget 2023 - 2027	06.05.2025
Oppvekst- og utdanningsutvalget 2023 - 2027	06.05.2025
Formannskapet 2023 - 2027	08.05.2025
Kommunestyret 2023 - 2027	15.05.2025
Ungdomsrådet 2024 - 2025	05.05.2025
Flerkulturelt utvalg 2023 - 2027	05.05.2025

Tilbud om gratis meningokokkvaksine til 10. klasseelever

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Kommunestyret tar opplysningen om flytting av vaksinetidspunkt for tilbud om meningokokkvaksine til orientering.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren i 1. tertialrapport vurdere en finansieringsløsning for at kommunen kan dekke vaksinekostnaden slik at vaksinasjonsdekningen kan bli så høy som mulig.

Vedlegg

Kommuneplanen

Tiltaket vil bidra til bærekraftsmålet «god helse og livskvalitet» under satsingsområde «livsmestring i alle faser».

Tiltaket bygger opp under innsatstrappa – forebyggende tiltak på trinn 2 fremfor behandling.

Sammendrag

1. I dag tilbyr kommunen meningokokkvaksine hvert år til VG3-elever/russekullet på våre videregående skoler. Det er faglig sett en fordel å sette vaksinen noe tidligere. Anbefalt aldersspenn er 16-19 år, og mange unge har betydelig sosial omgang og reisevirksomhet før russetiden. Skolehelsetjenesten har derfor besluttet å flytte vaksinetidspunktet til 10. klasse, da ungdommene uansett gjennom det fastsatte barnevaksinasjonsprogrammet får tilbud om vaksine mot difteri, stivkrampe, kikhoste og poliomyelitt. Disse vaksinene kan settes samtidig.
2. Staten har ikke prioritert at meningokokkvaksinen skal dekkes av det offentlige. I dag må ungdommen selv betale kostnaden for selve meningokokkvaksinen. Det gjør at mange ikke tar

imot tilbudet, og dette begrenser derfor vaksinasjonsdekningen. Mange kommuner, særlig de fleste store kommuner, har besluttet å dekke denne kostnaden, med betydelig bedring av vaksinasjonsdekningen som resultat. Om Grimstad kommune dekker dette vil kostnaden per år, med 100% oppslutning, bli 125 000 kroner per år.

Fakta

Alvorlig meningokokksykdom – ofte kalt smittsom hjernehinnebetennelse - er en sykdom forårsaket av meningokokkbakterien. Sykdommen er på mange måter spesiell, særlig ved at bakterien som forårsaker sykdommen er svært utbredt, men det er særdeles få som blir syke. Til gjengjeld kan bakterien hos de som blir syke på meget kort tid – timer – føre til meget alvorlig, potensielt dødelig infeksjon hos ellers friske unge mennesker. Rundt 10% av de som får alvorlig sykdom dør av sykdommen, også med optimal behandling, og rundt 30% får varige senskader (hørsels-/synstap, epilepsi, konsentrasjons- og hukommelsesproblemer, trøtthet, psykiske plager m.m).

Årlig får rundt 15 personer i Norge alvorlig sykdom (2022 – 10, 2023 – 16, 2024 – 15), men dette har variert betydelig over tid. Siste tilfelle i Grimstad var senhøstes 2024.

Det er svært vanlig at friske mennesker, særlig ungdommer, er bærere av bakterien uten å ha noen symptomer eller plager av dette. Det er ikke uvanlig at 7 - 10 % av friske ungdommer har bakterien på halsslimhinnene. Bakterien sprer seg nokså lett ved dråpesmitte, særlig ved tett fysisk kontakt, hvilket er grunnen til at andelen unge bærere kan være såpass høy. Tett fysisk kontakt, drikke fra samme kopp/flaske, kyssing/klemming o.l. bidrar til spredning av bakterien, og gjør ungdommer særlig utsatt. Å vaksinere hele årskull mot meningokokksykdom vil i betydelig grad redusere antallet personer som er bærere i omgangskretsen til den enkelte ungdommen, og dette vil forsterke den beskyttende effekten av vaksinen (flokkimmunitet). [Smittsom hjernehinnebetennelse - FHI](#)

Folkehelseinstituttet anbefaler ungdom i alderen 16-19 år å vaksinere seg mot meningokokksykdom. [Ungdom anbefales vaksine mot smittsom hjernehinnebetennelse - FHI](#) Vaksinen er fortsatt ikke tatt inn i barnevaksinasjonsprogrammet, selv om dette regelmessig er til vurdering, og dette regelmessig har vært anbefalt av FHI. Flertallet av EU-landene har tatt inn meningokokkvaksine i sine vaksinasjonsprogrammer.

Frem til nå har vi i Grimstad gitt informasjon om meningokokksykdom og vaksine, og tilbud om vaksine, til alle VG3-elever i forkant av russefeiringen. Tanken har vært at russetiden medfører mye tett sosial kontakt og risiko for mer spredning av smitte. Dette gjøres samordnet med kontakten vi har med russeren på våre videregående skoler sammen med politiet og SLT-koordinator.

Det er også åpent for at ungdom i 2. klasse på videregående skole kan få vaksinen dersom de ønsker det.

Inntil videre må ungdommen selv betale vaksinekostnaden (390 kr), men kommunen tar ikke betaling for arbeidet med å sette vaksinen.

Mange kommuner i Norge har besluttet å tilby meningokokkvaksinen kostnadsfritt, dvs at kommunen betaler for vaksinen slik at de kan gi vaksine uten kostnad for ungdommene. Frem til denne vaksinen eventuelt tas inn i barnevaksinasjonsprogrammet, som stadig er oppe til vurdering, så vil kommuneoverlegen anbefale at kommunen dekker vaksinekostnaden så ungdommene kan få vaksinen gratis. Det vil erfaringsmessig i vesentlig grad bedre vaksinedekningen. I dag er det i

underkant av 100 kommuner som har besluttet å gjøre dette, blant dem finner vi Oslo, Bærum, Asker, Bergen, Trondheim, Tromsø, Bodø, Stavanger, Sandnes – og Lillesand. Siden det er såpass mange av våre største kommuner på denne listen betyr det at omtrent halvparten av norske ungdommer får tilbud om gratis meningokokkvaksine i sin hjemkommune.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Administrasjon:

I barnevaksinasjonsprogrammet tilbys alle ungdommer i 10. klasse vaksine mot difteri, stivkrampe, kikhoste og poliomyelitt, der alle komponentene er kombinert i 1 sprøyte (Boostrix-polio). Å legge til ytterligere 1 sprøyte med meningokokkvaksine, som kan settes samtidig, medfører svært beskjedent merarbeid. Om skolehelsetjenesten skal innkreve betaling for vaksinen utløser denne innkrevingen en del merarbeid.

På den annen side slipper tjenesten det arbeid som i dag gjøres med elever i 3. trinn på videregående skole.

Økonomi:

Med årskull på ca 320 barn vil vaksinekostnaden for dette, med dagens vaksinepris på 388,90 (det kommunen må betale for vaksinen) og 100% oppmøte og vaksineaksept, gi en årlig kostnad på rundt 125 000. Det vil ikke utløse behov for økte lønnsutgifter.

Vurderinger:

For å få mest mulig nytte av den beskyttelsen mot alvorlig sykdom som meningokokkvaksinen kan gi, er det viktig å sette vaksinen tidlig i den periode unge mennesker er mest i risiko. Selv om russefeiringen må regnes som en periode med spesielt stor risiko for smittespredning, så er det helt klart risiko for smittespredning også for de som er noe yngre.

Anbefalingen fra FHI er å tilby vaksine til ungdom i alderen 16-19 år, og ved å flytte vaksinetidspunktet fra dagens VG3-elever til 10. trinn i grunnskolen får ungdommen bedre beskyttelse i en periode av livet hvor mange har et aktivt sosialt liv, har ikke ubetydelig reiseaktivitet og har ofte fysisk tett kontakt med andre.

Vaksinen gir med 1 dose god beskyttelse i 10 år, og vil ivareta ungdommene i den perioden i livet med størst risiko. Videre beskyttelse kan oppnås ved gjentatt vaksine senere som den enkelte selv må vurdere ut fra livsførsel og individuell risiko.

I tillegg har andre kommuner erfart at organiseringen rundt foreldrekontakten ofte er lettere i 10. klasse.

I en helseøkonomisk analyse fant FHI at den største samfunnsøkonomiske besparelsen får en ved å tilby gratis vaksine til 15-åringene. [NUSS-studien - FHI](#)

Skolehelsetjenesten vil derfor fra høsten 2025 starte opp med tilbud om meningokokkvaksine til de som begynner i 10. klasse denne høsten. Dette vil isolert sett kunne gjennomføres med lite praktisk ulempe for tjenesten. Det vil imidlertid fortsatt være nødvendig å tilby vaksine til dagens 15 – 17-åringer ungdommer som er i årsklassene mellom dagens VG3 og dagens 10. klasse. Disse vil da fortsatt få tilbud om vaksine i løpet av VG3, inntil alle årsklassene er ivaretatt.

Det hadde vært ønskelig å kunne gi tilbudet gratis til 10.klassingene. Dersom kommunen ser det mulig å prioritere dette er det grunn til å anta at langt de fleste vil takke ja til et slikt tilbud, og vi vil kunne oppnå meget høy vaksinasjonsdekning. Og selv om 400 kr er en kostnad de fleste foreldre vil kunne klare, så er det enkelte familier som sliter såpass med økonomien sin at alle utgifter blir strengt vurdert, slik at også denne kostnaden kan bidra til uønskede sosiale helseforskjeller. Risiko for alvorlig sykdom henger nøye sammen med hvor mange som er friske bærere av

meningokokker. Blant de vaksinerte vil vi oppnå vesentlig reduksjon av antall friske bærere og dermed også bidra til en viss grad av flokkimmunitet – det blir mindre mulighet for bakteriene å spre seg i ungdomsbefolkningen når de aller fleste er vaksinert.

Selv om alvorlig meningokokkinfeksjon er meget sjelden, så er den desto mer dramatisk, og skaper frykt og bekymring. Det er en av de få sykdommer som på meget kort tid – timer - kan bli livstruende for en til da helt frisk ungdom.

Alternative løsninger

Alternativet til gratis vaksine er å tilby den mot egenbetaling på kr 400.

Konklusjon

Skolehelsetjenesten vil fra høsten 2025 tilby meningokokkvaksine til alle elever i 10. klasse, og vil frem til årets 10.klassinger kommer frem til VG3 fortsette med å gi tilbud til russekullet på våre videregående skoler.

Dersom kommunen finner å kunne prioritere å tilby vaksinen gratis, slik nær alle av landets 20 største kommuner har gjort, så vil vi kunne oppnå svært høy vaksinedekning og meget betydelig redusert risiko for alvorlig meningokokksykdom blant våre ungdommer.